

**NUORET JA
TYÖELÄMÄ**

EKA DUUNI!

Opas sinulle, joka haet (ensimmäistä) kesätyötä,
työkokeilupaiikkaa tai vakituista työpaikkaa.

Vakuuttavan CV:n ja työhakemuksen voi tehdä monella tavalla. Tutustu oppaan materiaaleihin, valitse oma tyyli ja tuo parhaat puolesi esiin uskottavasti ja persoonallisesti. Näillä ohjeilla onnistut!

Sisällys

1. Termit haltuun 3

Tekeminen on helpompaa, kun hallitset keskeisen sanaston.

2. CV eli ansioluettelo..... 5

Ketä puhuttelet, mitä kerrot ja miten muotoilet? Kohta tiedät!

3. Työhakemus 8

Näillä eväillä kirjoitat pätevän vastausviestin työpaikkailmoitukseen.

4. Työhaastattelu..... 10

Melkein maalissa! Valmistaudu tärkeään kohtaamiseen huolellisesti.

5. 100 vahvuutta..... 13

Ota vahvuuslista avuksi, kun etsit omia supervoimiasi.

1. Termit haltuun

Tekeminen on helpompaa, kun hallitset keskeisen sanaston.

Ansioluettelo eli CV

Tiivis luettelo aikaisemmista työpaikoista, kouluista, kursseista ja kielitaidosta sekä haettavan työn kannalta olennaisista luottamustehtävistä, harrastuksista ja vahvuuksista. Lyhennys CV tulee latinan-kielisestä termistä Curriculum Vitae.

Edellytys/toive

Edellyttäminen tarkoittaa, että sinulla on *pakko* olla jotakin. Jos työpaikkaa hakevalta edellytetään 18 vuoden ikää, hänen on *pakko* olla vähintään 18-vuotias. Jos hakijalta *toivotaan* 18 vuoden ikää, hän voi olla myös tätä nuorempi.

Suosittelija

Opettaja, valmentaja, esihenkilö tai työkaveri, joka tuntee sinut ja on valmis kertomaan osaamisestasi myös muille – tässä tapauksessa työnantajalle. Ei lähisukulainen tai ystävä.

Ryhmähaastattelu

Työhaastattelu, joka järjestetään 3–7 hakijan ryhmälle ja jonka tavoitteena on selvittää hakijoiden ryhmätyökyvyt. Tilaisuuteen voi sisältyä myös pieni yhdessä ratkaistava tehtävä. Muista kuunnella muita ja tuoda myös omat mielipiteesi selkeästi esille!

Työhaastattelu

Työnantajan ja työnhakijan henkilökohtainen tapaaminen. Haastatteluun valitaan hakijat, jotka sopivat tehtävään parhaiten CV:n ja hakemuksen perusteella. Haastattelun tavoitteena on varmistaa, että olet sellainen hakija kuin olet kertonut olevasi. Lisäksi haastattelija haluaa selvittää, millainen työntekijä olisit ja miten hyvin sopisit työyhteisöön.

Työhakemus

Tarkkaan mietitty ja huolellisesti laadittu vastausviesti työpaikkailmoitukseen. Työhakemuksella täydennät CV:n tietoja ja pyrit osoittamaan aidon innostuksesi ja motivaatiosi haettavaa tehtävää kohtaan.

Vahvuuskortit

Korttipakka, joka auttaa vahvistamaan myönteistä itsetuntemusta joko yksin tai ryhmässä. Mieli ry:n vahvuuskortteja on 24, ja ne löytyvät suomen-, ruotsin- ja englanninkielisinä.

2. Ansioluettelo eli CV

Ketä puhuttelet, mitä kerrot ja miten muotoilet? Kohta tiedät!

Tässä kappaleessa selviää:

- mikä CV on
- kenelle se tehdään
- millaisia tietoja CV:stä tulee löytyä
- miten löydät ja tunnistat vahvuutesi
- miten rakennat selkeän ja mielenkiintoisen CV:n
- millaiseen muotoon oman CV:n voi rakentaa (mallit ja tyhjä pohja)

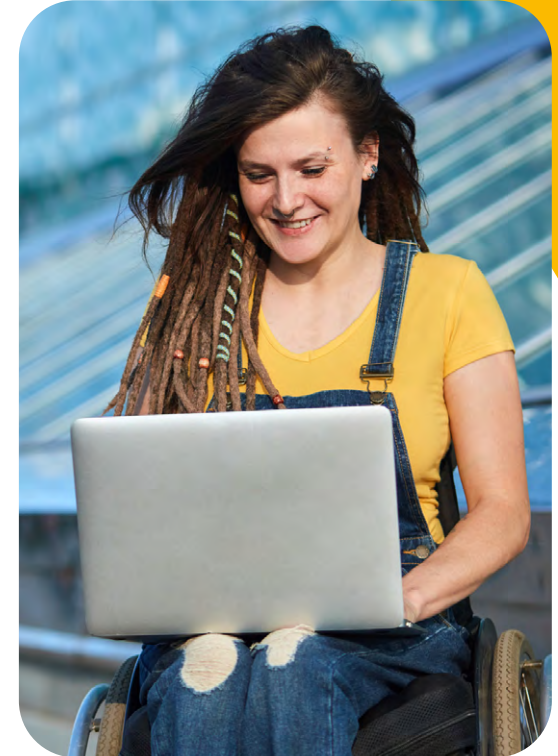
Mikä ja kenelle?

CV on lyhyt, selkeä ja todenmukainen kuvaus kokemuksestasi ja osaamisestasi. Se tehdään tulevalle esihenkilöllesi ja lähetetään usein varsinaisen työhakemuksen liitteenä.

Millaisia tietoja CV sisältää?

CV sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- yhteystietosi (vähintään voimassa olevan puhelinnumeron ja sähköpostin)
- koulutuksesi
- aikaisemmat työpaikkasi, kesätyösi ja harjoittelusi
- TET-paikkasi (jos olet nuori)
- vapaaehtoistyösi
- harrastuksesi
- vahvuutesi

Miten löydät ja tunnistat vahvuutesi?

Omia vahvuuksia voi olla vaikea tunnistaa. Hyödynnä vapaasti 100 vahvuuden listaa, Mieli ry:n vahvuuskortteja sekä Nooran sarjakuvavideota. Valitse neljä vahvinta vahvuuttasi ja tuo niitä esiin CV:ssäsi.

Tutustu 100 vahvuuden listaan sivulla 13.

Lataa Mieli ry:n vahvuuskortit täältä
► mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/vahvuuskortit/

Katso Noora Västisen sarjakuvavideo, Luova CV työnhaun valttikorttina, tästä

► youtube.com/watch?v=YeDq0QU-V0gs&t=51s

Miten rakennat vakuuttavan CV:n?

1

Jäsenetele fiksusti

- Aloita 2–4 rivin mittaisella esittäytymisellä: kerro, kuka olet ja miksi olet kiinnostunut kyseisestä työpaikasta.
- Esitä työkokemuksesi, harrastuksesi ym. aikajärjestyksessä: uusin eli tärkein ensimmäisenä (ylimpänä), vanhin viimeisenä (alimpana). Muista liittää mukaan myös suoritustesi ajankohdat: kuukaudet ja vuodet.

2

Kerro työn kannalta olennaiset taitosi, esimerkiksi

- IT-osaaminen: ohjelmat ja somekanavat, joita osaat käyttää.
- Nykyiset tai entiset harrastuksesi sekä taidot, joita olet niissä oppinut.

3

Liitä mukaan yhteystietosi

- Varmista, että CV:ssä on puhelinnumero ja sähköpostiosoite, joista sinut tavoittaa. Muista myös olla tavoitettavissa!

4 Valitse kuva huolellisesti

- Jos liität hakemukseen kuvan, ole tarkkana! Pukeudu asiallisesti, katso kameraan ja varmista, että kasvossi eivät jää varjoon. Mieti, millainen kuva edustaisi juuri sinun vahvuksiasi? Minkä näköisenä voisit kuvitella meneväsi töihin ensimmäisenä työpäivänäsi?
- Suomessa valokuvaa yleensä odotetaan, ellei työpaikkailmoituksessa erikseen toisin mainita. Useissa muissa maissa kuvia ei lähtökohtaisesti käytetä. Käytännöt siis vaihtelevat kulttuureittain, mutta myös yrityksittäin.

5 Muista suosittelija(t)!

- Kirjaa ansioluetteloon suosittelijasi tai suosittelijoidesi nimi ja yhteystiedot. Jos suosittelija ei halua yhteystietojaan näkyviin, voit kertoa CV:ssä, että toimitat ne pyydettyäessä.
- Muista kysyä suosittelijan lupa henkilökohtaisesti, jotta hän osaa odottaa haastattelijan tai tulevan esihenkilösi mahdollista soittoa!

6 Luetuta CV ulkopuolisella

- Pyydä luotettavaa ja kielitaitoista ihmistä lukemaan hakemuksesi ajatuksella ja antamaan siitä rakentavaa palautetta. Muokkaa tekstiä saamasi palautteen ja oman harkintasi mukaan.
- Huom! Jos haet useampia työpaikkoja, muokkaa CV sopimaan kuhunkin työpaikkailmoitukseen. Tämä teettää töitä, mutta antaa sinulle paremman mahdollisuuden erottua eduksesi ja päästä työhaastatteluun.

7 Muista nimetä ja tallentaa

- Tee CV:stäsi pdf-versio ja tallenna se (aina) siten, että tiedostonimessä näkyy vähintään koko nimesi ja vuosiluku, mahdollisesti myös työnantaja, jolle CV on tehty. Voit myös luoda työhön ja harjoitteluihin liittyville asioille oman kansion, josta CV:si ovat helposti löydettävissä.
- Huom.! Kun lähetät CV:si työhakemuksen liitteenä, kirjoita viestikenttään koko nimesi. Näin vastaanottaja löytää viestisi helposti muiden viestien joukosta – samoin sinä.

MINUSTA

Cosmo Cosplay s. 11.2006.
Olen luova angelmanratkaisija. Toiveenani on työskennellä kulttuurialalla. Työntekijänä olen päämäärätietoinen ja huomioin aina asiakkaat sekä työkaverit.

TAIDOT

KIELET:
suomi - äidinkieli
englanti - erinomainen
ruotsi - tyydyttävä

IT:
MS Excel- hyvä
MS PowerPoint- erinomainen
MS Word- erinomainen

Lisäksi hallitsen Gimp- kuvankäsittely-ohjelman. Käytän ja tuotan aktiivisesti sisältöä sosiaaliseen mediaan. Olen erittäin taitava käyttämään Instagramia ja TikTok-videaalustaa.

YHTEYSTIEDOT

☎ 040 123 4567
✉ esimerkki@esimerkki.fi
📍 Katuosoite, 00000 Kaupunki

SUOSITTELIJA

Lahja Rakentelija
Lavastaja, Hyppilän kaupunginteatteri
esimerkki@esimerkki.fi
040 123 4567

KOULUTUS

8/2019-6/2022 Kisakankaan taidepainotteinen peruskoulu, Hyppilä Peruskoulututkinto, luokat 7-9 musiikkiluokalla.

KURSSIT

2/2021-4/2021 Ompelukurssi Hyppilän kansanopisto
2/2021 Ensiapukurssi EA 1 (voimassa 2/2022)
6/2019 Nuorten sarjakuvakurssi, Sarjakuvaopisto, Lämpölä

TYÖKOKEMUS

7/2021 Naturo Forever -conitapahtuma Otin vastaan ilmoittautumisia, pystytin myyntikojuja ja tein neuvontatyötä infopisteessä.

3/2020 Kaupunginteatteri TET-harjoittelu Avustin lavastajaa teatterin lavasteiden rakentamisessa.

LUOTTAMUSTEHTÄVÄT / VAPAAEHTOISTYÖ

Olen ylläpitänyt Naturo-animen suomalaista fanikeskustelua (5 000 aktiivista osallistujaa) ja moderoinut englanninkielistä fanfictionryhmää Tumblrissa tammikuusta 2018.

HARRASTUKSET

Cosplay ja fanfictionin kirjoittaminen

3. Työhakemus

Näillä eväillä kirjoitat pätevän vastausviestin työpaikkailmoitukseen.

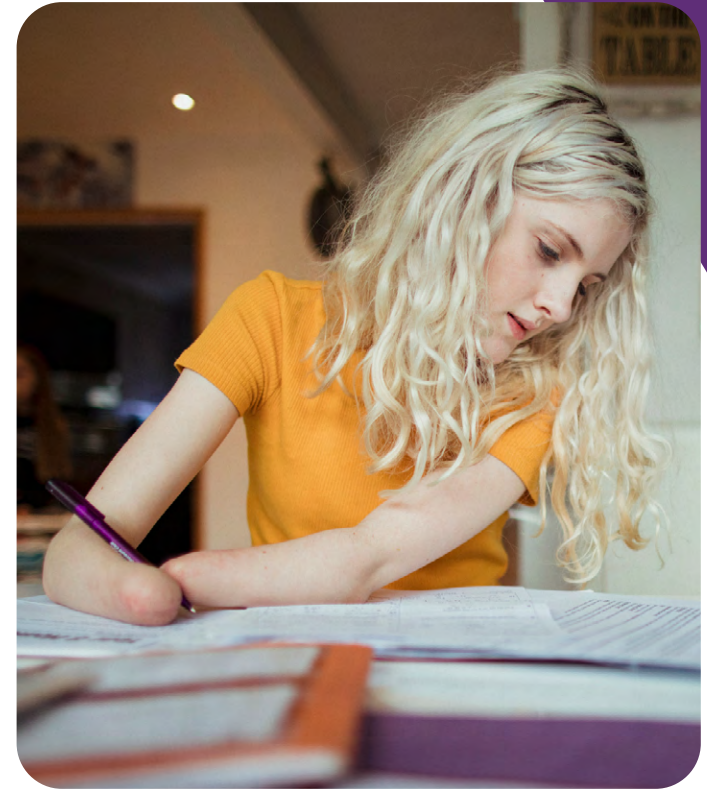
Tässä kappaleessa selviää:

- mikä työhakemus on
- mitä sen kirjoittamisessa kannattaa ottaa huomioon
- miten rakennat selkeän työhakemuksen
- millaiselta työhakemus voi esimerkiksi näyttää (mallit ja tyhjä pohja)

Mikä työhakemus on?

Työhakemus on tarkasti mietitty ja huolellisesti kirjoitettu vastausviesti työpaikkailmoitukseen. Pidä siis ilmoitus lähellä ja varmista, että vastaat siinä esitettyihin toiveisiin ja edellytyksiin hakemusta kirjoittaessasi.

Esimerkki. Jos työpaikkailmoituksessa lukee *”Toivomme reipasta ja luotettavaa jäätelökioskin myyjää”*, voit huomioida tämän omassa vastauksessasi esimerkiksi näin: *”Olen hoitanut naapurin lapsia ja vienyt heitä harrastuksiin. Olen aina ajoissa paikalla ja saanut palautetta myös vanhemmilta huolellisuudestani.”* Tämä kertoo työnantajalle, että olet reipas ja luotettava, vaikka sinulla ei olisi-kaan kokemusta juuri jäätelön myymisestä.

Miten työhakemus kannattaa jäsenellä?

Työhakemuksessa on usein kolme kappaletta:

- 1** Miksi olet kiinnostunut hakemastasi tehtävästä?
Tässä osiossa osoitat oman motivaatiosi.
- 2** Millaista osaamista sinulla on juuri tämän työn kannalta?
Oletko tehnyt aikaisemmin työpaikkailmoituksessa lueteltuja tehtäviä?
Jos et, miksi uskot siitä huolimatta suoriutuvasti niistä?
- 3** Millaisia vahvuuksia sinulla on ja miten voit käyttää niitä tässä työssä?
Millainen sinä olet työkaverina?

Kerro vielä, että tulet mielelläsi työhaastatteluun, ja kirjoita loppuun lopputerveydys, esim.
"Ystävällisin terveisin, Aisha Aikuinen".

Viitaten
ilmoitukseenne
paikallislehdessä

Teatterin lavastukseen assistentti

02.02.2022

Cosmo Cosplay
Näyttelijäkatu 4, B 18
Puh. 050 123 4567
esimerkki@esimerkki.fi

**Hyppilän
kaupunginteatteri**
Teatteriohjaaja Olli
Järjestelijä
Teatterikatu 8.

Olen Cosmo ja etsimänne lavastusassistentti. Minulla on paljon kokemusta erilaisten rooliasujen tekemisestä cosplay-harrastuksen ansiosta. Olen myös rakentanut koulussa lavasteita. Käyn usein ystäväni kanssa teatterissa ja toivon, että koulun jälkeen pääsisin alalle töihin.

Cosplay-harrastukseni vuoksi olen oppinut empelemaan ja osaan tehdä myös pieniä maskeerauksia. Olen myös ollut mukana organisoimassa isoa cosplay-tapahtumaa. Tapahtumassa vastasin esiintyvien vieraiden vastaanottamisesta ja huolehdin, että heillä on tarvittavat työvälineet käytössä.

Aloitan ensi syksynä vaatesuunnittelun opinnot ja haen oppilaitoksen näytelmäkerhoon. Tykkään näytellä myös englanniksi ja haaveilen työstä ulkomailla.

Vahvuksiani ovat ihmisten kohtaaminen avoimesti, sujuva englanti, vaatteiden suunnittelu ja tapahtumien organisointi. Tapahtumamme sai paljon kehuja hyvästä toteutuksesta ja pääsimme myös paikallislehteen.

Toivon, että pääsen pian näkemään teitä ja juttelemaan lisää.

Keväisin terveisin,

COSMO COSPLAY

Liite: Ansioluettelo

4. Työhaastatteluun valmistautuminen

Melkein maalissa! Valmistaudu tärkeään kohtaamiseen huolellisesti.

Tässä kappaleessa selviää:

- miten varmistat omalta osaltasi haastattelun onnistumisen
- millaisiin kysymyksiin sinun kannattaa valmistautua jo etukäteen
- millaisiin kysymyksiin sinun ei tarvitse vastata
- mitä videohaastattelussa kannattaa ottaa huomioon

Mitä sinä voit tehdä onnistuneen työhaastattelun eteen?

Kun otat nämä perusasiat haltuun, voit lähteä haastatteluun rauhallisin mielin.

- Varmista hyvissä ajoin haastattelun aika, paikka ja yhteyshenkilöt sekä esteettömyys.
- Käy työnantajan nettisivut huolellisesti läpi. Mieti, mitä yrityksessä tehdään, ja millaiset arvot tekemistä ohjaavat. Miten sinun osaamisesi ja ajatusmaailmasi sopivat tähän?
- Kerro haastattelijalle tarvittaessa jo etukäteen, miten hän voi auttaa sinua onnistumaan. Voit esimerkiksi toivoa rauhallista tilaa, vierekkäin istumista, tukihenkilön mukanaoloa tai liikkumista tilassa. Voit puhua näistä asioista rohkeasti myös työhaastattelutilanteessa. Hyvä haastattelija toivoo, että pystyt parhaimpaasi!

- Ota mukaan ansioluettelosi, hakemuksesi, todistuksesi ja henkilöllisyystodistuksesi.
- Varmista hyvissä ajoin liikenneyhteyksien toimivuus ja lähde liikkeelle mieluummin etuajassa kuin viime tipassa. Jos olet myöhässä, soita haastattelijalle ja kerro, koska ehdit paikalle.
- Pukeudu siististi, mutta niin, että tunnet olosi mukavaksi.
- Jos sinut on kutsuttu ryhmähaastatteluun, valmistaudu kuuntelemaan muita, esittämään omat näkemyksesi selkeästi sekä osallistumaan mahdolliseen ryhmätehtävään.
- Älä jännitä jännittämistä, se on normaalia! Jännittämisestä voi myös puhua suoraan haastattelijan kanssa – voihan olla, että häntäkin jännittää.

Millaisiin kysymyksiin sinun kannattaa valmistautua etukäteen?

Työhaastatteluissa toistuvat usein samat peruskysymykset. Alla muutama tyypillinen kysymys, joihin sinun kannattaa miettiä vastauksia jo ennen haastattelua.

”Kerro itsestäsi.”

Tämä on laaja kysymys, johon toivotaan ytimekästä vastausta. Kuka olet, miksi haet kyseistä työpaikkaa, mikä sinua kiinnostaa ja millaisia tavoitteita sinulla on?

”Millaisia vahvuuksia sinulla on?”

Kerro vahvuksistasi esimerkkien kautta, hakemasi työn näkökulmasta. Mieti, millaista osaamista ja vahvuuksia juuri tässä tehtävässä tarvitaan. Millaisista työn kannalta olennaisista ominaisuuksista ja taidoista olet saanut hyvää palautetta?

”Missä sinun pitäisi vielä kehittyä?”

Tällä haastavalla kysymyksellä selvitetään sekä soveltuvuuttasi että rehellisyyttäsi. Mieti etukäteen jokin sellainen kehityskohde, joka ei vaikuta suoraan työssä onnistumiseen.

Esimerkki: Älä kerro, että olet kova myöhästelemään. Työnantaja saattaa arvostaa rehellisyyttäsi mutta miettiä samalla, myöhästytkö usein myös töistä. Turvallisempi ominaisuus voisi olla vaikkapa ujous, jolloin voit kertoa, että haluat oppia kohtaamaan uusia ihmisiä aikaisempaa rohkeammin.

”Miksi juuri sinut pitäisi valita tähän tehtävään?”

Mieti, mitä kaikkea osaat ja miten voit hyödyntää näitä taitoja ja ominaisuuksia juuri hakemassasi työssä. Voit myös kertoa, että olet todella innostunut tästä tehtävästä ja valmis oppimaan uusia taitoja. Tämä kertoo motivaatiostasi; kaikkea ei tarvitse osata valmiiksi.

Esimerkki: Jos haet kaupan tai kioskin myyjän tehtävää, voit vastata esimerkiksi näin: ”Olen hyvä kuuntelemaan muita. Uskon, että tämä on tärkeää asiakaspalvelutyössä, jossa pitää nopeasti ymmärtää, mitä asiakas toivoo.”

”Mitä haluaisit kysyä meiltä?”

Tällä kysymyksellä halutaan tietää, oletko ottanut selvää työnantajasta. Voit kysyä tärkeitä kysymyksiä nettisivuilta löytämäsi tiedon perusteella. Ehkä sinua kiinnostaa tietää, millaista työskenteleminen tässä työpaikassa on, millaisia ihmisiä siellä on töissä tai millaista hakijaa he ovat etsimässä. Voit kysyä myös työn aloituksesta, palkasta ja lomien kertymisestä, jos nämä olivat ilmoituksessa epäselviä.

Mitä haastattelija ei saa kysyä?

Haastattelijaa ei saa kysyä sinulta terveyteen, sukupuoleen, seksuaalisuuteen, uskontoon, poliittiseen suuntaukseen, rotuun tai perhetilanteeseen liittyviä kysymyksiä. Sen sijaan hänen on tärkeää tietää, millaista tukea tarvitset, jotta työt sujuvat. Kerro rohkeasti näistä toiveistasi!

Miten onnistut videohaastattelussa?

Monet työhaastattelut toteutetaan nykyään etänä eli videohaastatteluina.

- Varmista ajoissa, että tila on rauhallinen ja nettiyhteydet toimivat.
- Asetu tietokoneen ääreen niin, että kasvosi ovat kokonaisuudessaan valossa (valo tulee edestä).
- Varmista, että kasvosi ovat suunnilleen kuvaruudun keskellä.
- Jos käytät puhelinta, pidä huoli, että se pysyy tukevasti paikallaan. Heiluva kuva antaa levottoman vaikutelman.

5. 100 vahvuutta

Ota vahvuuslista avuksi, kun etsit omia supervoimiasi.

1. Reilu
2. Arvostava
3. Huolellinen
4. Järjestelmällinen
5. Rehellinen
6. Tarkka
7. Tunnollinen
8. Oikeudenmukainen
9. Parhaaseen pyrkivä
10. Kohtelias
11. Kiltti
12. Avulias
13. Rakastava
14. Ystävällinen
15. Lämminhenkinen
16. Empaattinen
17. Hyväntahtoinen
18. Antelias
19. Sosiaalisesti älykäs
20. Kannustava
21. Nopea
22. Käytännöllinen
23. Kauneudentajuinen
24. Sinnikäs
25. Päämäärätietoinen
26. Tavoitteellinen
27. Tehokas
28. Ratkaisukeskeinen
29. Luova
30. Syvällinen
31. Herkkä
32. Tunneälykäs
33. Taiteellinen
34. Aito
35. Ainutlaatuinen
36. Ilmaisuvoimainen
37. Henkinen
38. Oivaltava
39. Älykäs
40. Viisas
41. Ajattelutaitoinen
42. Avarakatseinen
43. Arviointikykyinen
44. Oppimistaituri
45. Itsenäinen
46. Vaatimaton
47. Järkevä
48. Mukava
49. Luotettava
50. Sitoutunut
51. Näkökulmanottokykyinen
52. Huolehtivainen
53. Maltillinen
54. Itsesäätelytaitoinen
55. Uskollinen
56. Sisukas
57. Luottavainen
58. Kunnioittava
59. Ahkera
60. Ryhmäytöytaitoinen
61. Utelias
62. Iloinen
63. Itsevarma
64. Idearikas
65. Optimistinen
66. Energinen
67. Innostuva
68. Positiivinen
69. Myönteinen
70. Kiitollinen
71. Huumorintajuinen
72. Monipuolinen
73. Leikkisä
74. Hauska
75. Aurinkoinen
76. Toiveikas
77. Vahva
78. Rohkea
79. Päätäväinen
80. Periksiantamaton
81. Sydämellinen
82. Turvallinen
83. Vakuuttava
84. Vastuullinen
85. Johtaja
86. Rento
87. Hyväksyvä
88. Joustava
89. Rauhallinen
90. Ymmärtäväinen
91. Sovitteleva
92. Lempä
93. Läsnaoleva
94. Huomaavainen
95. Suvaitsevainen
96. Harkitsevainen
97. Kärsivällinen
98. Hyvä kuuntelija
99. Anteeksiantavainen
100. Myötätuntoinen

Toivottavasti löysit inspiraatiota, rohkeutta ja työkaluja
CV:n ja hakemuksen tekemiseen. Onnea työnhakuun!

www.nuoretjatyolama.fi

VAMLAS
VAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN TUKISÄÄTIÖ SR

